

Ta hip zadnja pesniška knjiga Taje Kramberger zadržuje vse, kar je bila *Z roba klifa* (protest, dnevnik preživelih, analiza neoliberalnih matric in matric, ki blokirajo akademsko in literarno polje, tako da proizvajajo in ohranjajo strukturo dominantnega diskurza, ki pripada 19. stoletju). *V tvojem objemu je prostor zame* vsebuje kolaže, s katerimi dosega dvoje: kaže na enega od političnih pesnikov, ki so dekontaminirali ta prostor (Srečko Kosovel), hkrati pa z izrezki iz časopisja z začetka 20. stoletja duhovito in s prodornim pogledom razkriva družbeno realnost 21. stoletja: smo tam, kjer smo bili, in bomo tam ostali, dokler mentalna matrica nerazmišljanja in negovorjenja, mentalna matrica nezavzemanja za tiste, ki izpostavljajo napake in pri tem izpostavijo sebe, ne bo razgrajena.

Knjiga hkrati ponuja pogled iz nove perspektive: kako nikoli ne podlež, kako se upreti s tem, da ohranjaš um priseben in sleherno celico telesa živo, delujočo in odzivno. *V tvojem objemu je prostor zame* je obenem knjiga s pesmimi ljubezni, ki niso ljubezenske pesmi (kajti tudi ljubezenska lirika je po svoji osnovni strukturiranosti del dominantnega diskurza). Kjer obstaja zmožnost objema, tam nastane prostor »zame«. Objem pa je v končni fazi tista domovina, kjer emigranti, kar Taja Kramberger tudi čisto dobesedno je vse od leta 2011, edino lahko živijo.

Knjigo berem kot sporočilo v steklenici, kot pismo »ženskam iz moje družine«, kot pismo z natančnimi napotki in opozorili za pesnice in vse osebe, ne glede na spol in nacionalnost, ki se borijo za življenje. Zato ta knjiga usmerja svetlobo na manj znana ali neznana življenja žensk, kakršne so bile ali so Gabriela Mistral, Victoria Ocampo, Claribel Alegría, Margaret Randall, Sonia Sanchez, Audre Lorde ... Pesem Taje Kramberger je pričevanje življenja, ne le proti smrti, ampak za življenje. Menim, da se je na ta način pesnica izognila poslednji morilski zanki, ki jo je okoli nje na zavraten način poskušal oviti slovenski prostor.

Kot vselej v poeziji in delovanju Taje Kramberger ne gre zgolj za besede, sploh pa ne gre za postmodernistično igranje s citati in še manj za intelektualizem, za cerebralnost – vse to so samo slepe pege, projekcijske puščice, za katere je treba vselej pogledati, *od kod in s kakšnim namenom* so izstreljene. Žlahten in empatičen razum, oster in osvobajajoč humor in predvsem radost bivanja, kljub nemogočim razmeram: to so pesmi Taje Kramberger.

Ta poezija zelo močno je prav zato, ker se v njej zlivajo beseda in telo (delovanje v družbenem polju). Ta pesem, takšna kot je, deluje kot oprimek v zlizani in samotni steni – za tiste, ki s(m)o tukaj ali še bodo prišle in se bodo znašle pred isto steno. Da bi se mentalna matrica zdrobila. Da bi znale in zmogle ustvariti prostor, širok in globok, in da se pri tem ne bi ustrašile, podlegle ali legle na limanice. Da bi zmogle stati tam, kjer so se navidezna tla že zdavnaj podrla. Stojijo pa lahko le tiste – kot beremo v naslovu pesmi, posvečene Eriki Vouk – ki so spoznale: ne more se pobrati, kdor ne mara ljudi.

Alenka Jovanovski

Literarna ustvarjalka in avtorica znanstvenih del z obsežnim opusom na obeh področjih, zlasti opaznim na področju poezije, vendar v zadnjem obdobju v strokovni javnosti ni bila prepoznana kot vrhunska avtorica.

Iz obrazložitve Javne agencije za knjigo v zvezi z zavrnitvijo delovne štipendije z dne 13. 3. 2012 (št. dokumenta 6130–301/2012/2), podpisana Vlasta Vičič in Vekoslav Pregl; strokovna komisija za knjižno in revijalno produkcijo s področja leposlovja v sestavi Aleš Berger, prof. dr. Mladen Dolar, prof. dr. Matevž Kos, Alenka Zor Simoniti, Marko Sosič in Štefan Vevar

Ostal je spomin na glasbo mediteranskih juter, oblitno z morskim vibratom.

Vsi smo nekoč stali na istem vetru, ki je nekatere prebarval v tujce.

9 789616 789424 20 €

Aleph

Taja Kramberger V tvojem objemu je prostor zame

Taja Kramberger

V tvojem
objemu
je prostor
zame

Taja Kramberger, v zadrego zgodovinarjev v Omertaniji (*Omertania Impostorum Patria*) doktorica zgodovine in zgodovinske antropologije, žalibog tudi univerzitetna učiteljica in raziskovalka, v spotiko omertanskih pesnikov pesnica, v veselje manj domesticiranih študentov, prijateljev, kolegov in znancev po svetu pa lojalna prijateljica in še naprej borka za vsakdanjo družbeno pravičnost. Za njo v deželi kranjski ostaja okoli 20 izvirnih knjig v literaturi in znanosti, katerih nerazumljena spoznanja si zdaj samo-pripisuje cela četa Omertancev in Omertank (in verjetno bo v prsmuknjeni deželi tako na veke vekov), 38 števil k znanstvene revije, ki jih je uredila, ko je še verjela, da je mlado kranjsko pamet mogoče rešiti pred zanesljivo *apokolokintozo*, 10 knjižnih prevodov in zbornikov, okrog 200 člankov in drugih krajših besedil in pa kakih 200 kulturnih in intelektualnih prireditev oz. organizacij na nacionalni in mednarodni ravni. Preveč radodarnosti in plemenitosti, prostovoljstva in dobre volje za nevrudni prostor, ki noče nobenih sprememb.

In, kajpada, zaloputnjena vrata.

Odveč je pripovedovati, kaj se ji je godilo v podalpski deželi. Nevarnosti ni, da bi padlo iz pozabe, kar je v kolektivno potlačitev memorije vtisnila strnjena in poenotena družbena gonja. Pesnica je torej sprva hotela *do smrti pri Omertancih in Omertankah ostati*, pa je k sreči spoznala, *da tega ne mara več*, saj se človek hitro nasiti prenarejenih zgodovinskih zmazkov, anti-pesniških oblikov in nečloveških družbenih odnosov. Prav nič ji ni do tega, da bi se iz čistega mazohizma, ki ga ne premore dovolj, pustila do vratu okrajšati od barbarov, ki se slinijo Poetu ali kakemu drugemu Geniju, da bi si pridobili norčevsko milost in oblast.

Tako se je naposled vse lepo izteklo in pesnica, ki seveda nikdar ni zastopala in tudi zdaj ne zastopa hlinjene omertanske poezije, ampak imaginarno republiko poštenih ljudi in močne literature, ne glede ne izvor, zdaj zadovoljno živi in ustvarja v Parizu.